

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. III. De Restitutione in Causis Spiritualibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

bitur restituere fructus, durante mala fide perceptos, ut alij mala fidei possessores, perceptos deinde bona fide, ut alij possessores bonae fidei. Abb. in c. 11. h. tit. n. 10. Imol. ibid. n. 8. Berojus n. 40. Bellamer, n. 18. fin. Menoch. recuper. rem. 15. n. 617. Sanch. c. 23. cit. n. 156. Wiest. hic n. 86. Ratio est, quia idem est iudicium de toto quoad totum, & de parte quoad partem juxta l. que de tota 76. ff. de R. V.

Si secundum, bona fides superveniens haeredi non proficit, neque iste fructus rei ab antecessore mala fide possessore lucrari potest. Abb. n. 10. cit. Berojus n. 38. Menoch. remed. cit. n. 618. Sanch. n. 154. Wiest. l. cit. & constat ex l. litigator 2. C. de fruct. & lit. expens. & l. cum haeres 11. ff. de divers. & temporal. prescript. ubi etiam datur ratio; quia haeres in omne jus defuncti succedit, ut proin non attendatur bona fides, quam ipse in persona sua habet, sed defuncti duntaxat mala. Aliud juxta cit. DD. dicendum de successore singulari; cum enim iste personam defuncti, vel antecessoris non representet, sufficit, si ipse sit in bona fide, & lucrabitur fructus rei ab illo ad se translatae, etsi fuerit in mala fide.

Dub. 5. quas expensas deducere valet spoliatoris bonae fidei successor singularis, aut alius hujusmodi bonae fidei possessor? n. distinguendo: Vel enim expensae illae sunt necessariae, vel utiles, aut tantum voluptariae. Si primum, deducere illas bonae fidei possessor potest absque controversia; quia illas deducere etiam potest possessor malae fidei, ut dictum est n. 47.

Si secundum, videndum est, an illae à re sine ejus detrimento, ac dispendio domini sint separabiles, an verò non. Si prius, cum deducere illas possit malae fidei possessor juxta dicta n. 47. cit. multo magis deducere easdem poterit possessor bonae fidei. Si posterius, juxta l. in fundo 38.

ff. de R. V. deductioni locus est in quadruplici casu.

1. Si dominus eas factas approbavit. 2. Si ipse easdem erat facturus. 3. Si propter factas in eam expensas plus pretij consecutus est. 4. Si dives sit, & habeat, unde expensas illas absque rei suae alienatione refundat.

Si tertium, imprimis tolli possunt, quae sine detrimento ipsius rei tolli possunt, ut dicitur l. utiles 39. ff. de haered. petit.

Si tolli sic nequeant, deductio hujusmodi expensarum licita erit possessori bonae fidei in duplici casu.

1. Si eas ipse dominus facturus erat. 2. Si rem actione hujusmodi expensarum carius est venditurus.

Wiest. hic n. 81. & ratio est, ne cum jactura aliena dominus locupletetur contra Reg. Jure natura 206. ff. & Reg. locupletari 48. in 6. Addit Lug. de J. & J. D. 18. n. 63. Haun. tr. 3. cit. n. 302. Wiest. n. 83.

etiam extra hos casus in foro animae bonae fidei possessorem deducere partem voluntariarum expensarum posse juxta spem lucrari, quod ex illis dominus verisimiliter consecutus est; quia dominus quoad spem illam revera aliquam utilitatem consequitur, & locupletior evadit.

Porro in casibus, in quo deductio expensarum bonae fidei possessori permittitur, & dominus solvere illas non velit, poterit ille rem detinere in pignus, donec ex fructibus illius satisfactum eidem sit. Pal. tr. 31. D. un. p. 24. S. 9. n. 8. Dixi, si non velit; nam si ob paupertatem non possit sine rei evicta, aut aliarum rerum necessariarum alienatione, possessor ipsam servare nequit pro hujusmodi expensis, sed vel illas à re tollere, si ita utiliter potest, vel si sine rei detrimento tollere eas non possit, expectare tandiu debet, donec ei ex fructibus rei evicta satisfieri possit. Haun. n. 295. Wiest. hic n. 80.

S. III.

De Restitutione in Causis Spiritualibus.

SUMMARIUM.

57. Quando, & quomodo restitutio spoliati faciendi sit in causis Matrimonialibus?
58. An restituendus sit conjux expulsus, si ab expellente revocatus redire nolit.
59. 60. 61. Aut fugiens, si rediens non recipitur?
62. 63. 64. Quid si causam discessus pretendat impedimentum dirimens?
65. Aut commissum ab altero conjuge adulterium?

66. Vel votum continentiae mutuo consensu editum?
67. Quomodo restitutio sit facienda in causis Beneficialibus?
68. 69. An spoliatus restitui debeat ante exhibitionem tituli?
70. 71. An ille, qui renuntiavit Beneficio, quo spoliatus est?
72. 73. 74. Quid dicendum in alijs causis spiritualibus?

57 **Q**Uæritur 1. quando, & quomodo restitutio spoliati facienda sit in Causis Matrimonialibus? Spolium in causa Matrimoniali contingit non tantum per alium tertium, qui vi aufert conjugem à conjugē, sed etiam fieri potest ab ipsis conjugibus inter se, & hoc tripliciter maxime. 1. Quando conjux propria autoritate recedit à conjugē; nam sic recedendo privat illum jure suo, quod habet ad obsequia conjugalia ab altero sibi exhibenda. 2. Quando uxor propria autoritate discessit à marito, sed facti poenitens ad illum redire vult; nam si ita revertentem maritus non recipiat, spoliasset illam censetur, quod nulla temeritas, aut culpa conjugis, excepto adulterio, per se directè, & perpetuò derogat Juri matrimoniali. 3. Quando uxor expulsa quidem est à marito, sed ab hoc postea revocatur, revocata autem redire, non vult, ob eandem rationem. His permixtis,

58 **Dub. 1.** an restituendus sit conjux expulsum, si ab expellente revocatus nolit ad hunc redire, aut fugiens temere, si facti poenitens redeat, & non recipiatur ab altero conjugē? *Videtur non esse restituendus;* quia cum possessionem sic fugiendo, aut expellendo liberè ipse dimiserit, à non recipientē, vel non redeunte spoliatus dici non potest. Sed melius affirmativam defendunt Gloss. in c. litteras 13. V. divertit h. tit. Joan. Andr. ibid. n. 19. Abb. n. 9. & in c. ex conquestione 10. n. 1. h. tit. & alij communiter, quos sequitur P. Wiest hic n. 92. arg. l. clam 6. fin. ff. de acquir. vel amitt. possess. Ratio data est n. præc. Neque obstat ratio dubitandi allata; etsi enim alias expellens animo amittendi possessionem hanc amittat, aliud tamen sit in matrimonio, cujus possessio specialiter privilegiata est, ut vel non amittatur, vel recuperetur amissa eo ipso, quod expulsum repetatur, vel fugiens redeat: & ratio est, quia cum sit accessoria matrimonio, etiam istius naturam sapit. Est autem ea matrimonij natura, ut solo consensu non dissolvatur. Ergo &c.

59 **Dub. 2.** quid faciendum, si conjux conjugem, vir mulierem, quæ ab ipso propria autoritate discessit, tanquam spoliatus restitui petat? *R.* distinguendum, an intercesserint sola sponsalia, an matrimonium ratum, an etiam consummatum. *Si primum,* restitui non debet mulier viro, tamen in domum istius jam sit traducta. Sumitur ex c. ex parte 14. h. tit. & ratio, quia ubi non præcellit possessio, non potest habere locum spoliatio, quæ supponit possessionem rei, quæ quis spoliatur. Atqui per sponsalia nondum acquiritur possessio sponsæ, sed tantum Juris ad complendum contractum sponsalium, cujus propterea adimplerem petere ille potest, & tenebitur sponsa eum implere, si nullam justam exceptionem allegare possit. Ergo &c. *Si secundum,* Gloss. in c. ex transmissa

3. V. & ab eo h. tit. Innoc. ibid. n. 4. Host. n. 11. Anchoran. à n. 1. negant restituendam. *Movetur,* quod c. ex transmissa cit. & c. ex conquestione 10. eod. mulieris restitutio concedatur, ex ratione, quod non solum desponsata, sed etiam cognita fuerit; & c. causam 14. de probat. mulieris necdum cognita restitutio negetur viro, à quo recessit, sed ea in Ministerio collocari jubeatur. *Rationem reddunt;* quia ante matrimonij consummationem recessus à viro & Religionis approbata ingressus permittitur c. verum 2. & c. ex publico 7. de convers. conjug.

Sentiendum tamen cum Abb. in c. 60 ex parte cit. n. 25. Imol. ibid. n. 11. Carerio l. 1. de sponsal. c. 3. Gutier. de matrim. c. 122. n. 10. Sanch. l. 7. de Matrim. D. 112. n. 3. Schambog. n. 12. Wiest, n. 37. & dicendum eo casu mulierem recedentem à viro propria autoritate restituendam quoad cohabitationem, & alia obsequia conjugalia; quia ad illa jus habet alter conjux per matrimonium contractum per verba de presenti: non autem quoad thorum, sed quoad hoc exceptionem proponi posse de matrimonij nullitate. Sumitur ex c. ex parte cit. ubi mulieris in domum mariti traductio restitutio negatur ex ea ratione, quod propter defectum sponsalium, & legitimi consensus obligatorium vinculum inter eos, non sit contractum. Ergo per argumentum à sensu contrario casu, quo hujusmodi vinculum præcellit, restituenda saltem erit quoad cohabitationem, & obsequia, in quorum quasi possessione per contractum Matrimonij maritus illius est constitutus.

Ad textus c. ex transmissa, & c. ex conquestione cit. dico illos loqui solum de restitutione plena etiam quoad thorum, quæ idoneo non est facienda, quod ante carnale commercium quoad illum nondum sint in possessione conjuges, & sic unus ab altero discedente spoliatus dici nequeat *Ad c. causam 14.* dico ibi agi de casu speciali, quo mulier nondum cognita excipiebatur se professam esse Religionem; hanc enim vir ejus post recessum animo Religionem profitendi factum quoad cohabitationem, & obsequia conjugalia deijt possidere, cum liberum sit cuius conjugi ante matrimonij consummationem liberè religionem ingredi.

Si tertium, & matrimonium consummatum sit, mox plena restitutio conjugis se separantis fieri debet etiam quoad thorum, potèttque ad hoc cogi ita se separans à JUDGE Ecclesiastico per Censuras, nisi justam causam, quod à viro recesserit, proponere possit, ut facile consentiunt omnes. *Ratio est,* quia per matrimonium consummatum acquiritur plena possessio conjugis, & consp. spoliatus plenè restitui debet.

Addidi, nisi justam causam proponere possit. Talis erit 1. si discedens præterdat inter se, & conjugem, à quo discessit, in-

intercedere impedimentum dirimens, de quo statim *num. 63.*

2. Si opponat exceptionem fœvitæ; nam hoc casu non antè marito facienda est restitutio, quàm is de malo aliquo, uxori non inferendo, per pignora, aut fidejussionem, vel juramentum cautionem præstiterit; si verò uxor adhuc diffidat viro ob capitale ejusdem odium, quo in se fertur, apud parentes, cognatos, aut in alio tuto loco collocari poterit, dum causa videatur, ut bene notat Barbof. in c. ex transmissa s. h. tit. n. 1. & 5. Visâ, & discussâ causâ, si turè mulier cohabitare marito nequeat, ad sententiam divortij est procedendum, ut colligitur ex c. litteras cit.

3. Si uxor à marito divertit propter aliud grave corporis, vel animæ periculum, v.g. quòd vir ipsam inducat ad Idololatriam, Hæresim, Veneficium, sui prostitutionem, vel aliud flagitium, quod aliâ viâ averti facillè non possit; hoc enim casu maritus possessorium recuperandæ intentans non audietur, antequam hujusmodi periculum cesset arg. c. ex transmissa cit. & ratio est, quia sic divertendo uxor illud duntaxat fecit, quod ipsi necessarium erat ad evitandum peccatum: cessante autem illo periculo, omnino erit restituendus; quia perpetui divortij causa ferè nulla est præter fornicationem, ut dicitur l. 5. tit. 19.

Dub. 3. quid agendum, quando conjux restitui petit conjugem, quæ se propria autoritate separavit, & separationis suæ causam præten dit impedimentum dirimens? 1. multum interesse, an spoliatus agat Judicio Petitorio, an Possessorio. Si Petitorio, de impedimento ejusmodi prius cognoscendum, antequam restitutio fiat, est extra controversiam: & ratio est; quia restitutio non datur non petenti. Pax Jordan. l. 14. tit. 12. non 144. Si Possessorio, videndum, an matrimonium sit ratum solummodo, an verò etiam consummatum.

Si ratum solummodo, distinguendum, an impedimentum, quod à discedente opponitur, sit notorium, an occultum. Si notorium est, audiri excipiens de impedimento debet, & statim pronuntiari ad dissolutionem vinculi; quia in causis dubijs non opus est ordine Judiciario. Si verò occultum sit, iterum distinguendum, an dubium duntaxat sit impedimentum præten sum, an verò certum. Si dubium sit, possessio valoris est penes matrimonium, & hinc cum in dubio nemo privari debeat possessione Juris sui, restitui debet conjux conjugii, ut n. 60. dixi, quoad cohabitationem, & alia obsequia conjugalia; ad usum verò matrimonij, etsi is, casu quo bona fide contractum est matrimonium, nec veritas post diligentem inquisitionem deprehendi possit, licitus sit, unus tamen alterum non potest cogere, præsertim vir faminam, quamdiu lis pendet

super valore matrimonij; exponeretur enim valde gravi periculo, si postea contra matrimonij valorem pronuntiari contingeret, & ipsa corrupta sit, ut neque aliud honestum matrimonium facillè inire, neque inter Sacras Virgines in Monasterio velari possit. Sanch. l. 2. de Matrim. D. 41. n. 30. Si verò certum sit impedimentum, denuo distinctio est adhibenda, & videndum, an recedens habeat paratas probationes, vel non. Si paratas habeat, & in continenti offerat probationes, audienda est pars recedens, & si probaverit impedimentum, absolvenda ab obligatione Matrimonij. At si paratas probationes non habeat, restitui debet, donec probetur, sed tantum quoad cohabitationem, & alia obsequia conjugalia, non verò quoad thorum, quamdiu lis de impedimento dirimente pendet; quia, ut dixi, ante consummationem matrimonij non datur perfecta possessio conjugis: unde ad perfectam restitutionem opus erit agere in Petitorio.

Similes ferè distinctiones adhibendæ sunt, quando conjux à conjugate discedit, consummato jam Matrimonio, & pro discessus causa allegatur impedimentum dirimens; nam 1. videndum, an impedimentum illud notorium sit, vel occultum. Si notorium est, non obstante, quòd consummatum sit, dissolvendum est Matrimonium quoad vinculum. Si occultum est, distinguendum est secundò, & videndum, an allegans impedimentum paratas in continenti probationes offerat, an verò dilationem quærat. Si prius, restituenda quidem uxor est viro quoad cohabitationem, non verò quoad thorum, seu eo casu probationes impedimenti dirimentis prius recipi debent, cum sine periculo peccati carnaliter conjugii nequeant c. litteras 13. h. tit. Abb. ibid. n. 6. Vivian. in ration. 7. si contra, Schamb. n. 14. & 16. Wiest. n. 93. Si posterius, restitutio facienda est etiam quoad thorum; quia hoc casu præsumptio stat contra conjugem, quæ sine judicio Ecclesiæ à viro discessit c. litteras cit. Vivian. ibid. 7. si verò. Postquam tamen est restituta, multum interest, an conjux allegans impedimentum certa sit de impedimento, an verò tantum ex conjecturis quibusdam, vel propter quorundam assertionem credat subesse impedimentum. Si certa de impedimento est, ipsius conscientia incumbet abstinere interea à consortio thori, donec in impedimento dispensetur, si illud sit dispensabile; quia cum viri talis conjux revera non sit, carnale cum eo commercium rationem fornicationis, nullo casu permixta, habet. Schamb. n. 16. cit. Proceditque hoc, non obstante præcepto Ecclesiæ ad hujusmodi cohabitationem per Censuram Excommunicationis compellentis: nam ut decisum est c. litteras 13. 7. porro cum h. tit. & c. inquisitioni 44. de sent. excom. eo casu, ut ibidem dicitur, debet potius Excommunicationis sententiam humiliter

liter sustinere, quam per carnale commercium peccatum operari mortale; quod ad non suam accessus fornicarius pro nullo vita, aut fama periculo evitando, etiam accedente quacunque autoritate, & imperio humano sit licitus. Schamb. hic n. 14. Wiest. n. 96.

64. Quodsi verò non sit certa de impedimento, sed ex conjecturis solum illud credat subesse, videndum est, an ex levibus solum conjecturis id credat, vel utrum ex probabilibus, & gravibus. Si ex levibus, poterit totum illud dubium ex consilio Ordinarij, vel Confessarij deponere, & licite reddere, ac petere debitum conjugale. Si ex probabilibus, & gravibus, potest quidem reddere debitum, ne maritum in bona fide, & possessione existentem jure suo privet; sed non potest exigere, quia in dubio practico agere non licet, & in eo tutior pars est elidenda c. inquisitioni cit. Quod verum est saltem, antequam debito modo in veritatem impedimenti latentis indagaverit; nam si adhibita ad veritatem indagandam omni diligentia, dubium probabile perseveret, & impedimentum, quod timetur, sit Juris humani, debitum non reddi duntaxat, sed etiam peti ab ejusmodi uxore posse, non pauci existimant cum Sor. l. 4. de Just. q. 5. art. ult. Coninck D. 34. dub. 10. n. 104. Pal. tr. 28. D. 3. p. 5. §. 9. n. 4. quia dum alicui non constat de impedimento Jure humano inducto, liberum se reputare potest ob possessionem libertatis innata. Dixi, si impedimentum sit Juris humani; nam si Juris Divini sit, distinctio est adhibenda, an cum dubio talis impedimenti contraxerit, an verò tempore contractus adfuerit bona fides, & dubium contractui supervenerit. Si primum, petere ipsi debitum non permittitur; quia mala fides impedit petitionem, & pro impedimento stat possessio. Si secundum, potest etiam petere; quia ratione contractus bona fide celebrati jus, & possessionem acquisivit in corpus alterius conjugis; potest autem rem bona fide possidens, si, an sua sit, superveniens dubium omni diligentia adhibita nequeat vincere, non solum continuare possessionem, sed etiam illam uti. Ergo &c.

65. Dub. 4. si mulier, quæ propria autoritate à viro recessit, ipsi petenti restitutionem, objiciat commissum ab eo adulterium, an tum restitui debeat? R. distinguendo: Velenim notorium illud est, vel non est notorium. Si primum, non est restituenda, nisi adulterium commississet etiam uxor c. significasti 4. de divort. c. ex litteris 5. eod. c. intelleximus 6. de adulter. Ratio est, quia petenti restitutionem obstat defectus notorius proprietatis, vel defectus notorie excludens ab executione proprietatis. Tali autem defectu laborat, cui objicitur adulterium notorium; quia hoc, etsi non separaret matrimonium quoad vinculum, privat

tamen ab executione illius, dum adultero tollit jus, & potestatem petendi debitum.

Si secundum, statim plenè debet restitui, etiam quoad thorum, priusquam probationes de adulterio audiantur, etiam si illæ offerantur in continenti à conjugè objiciente, ut ex probabiliori sententia docet Covar. de sponsal. p. 2. c. 7. §. 5. à n. 9. Menoch. recup. rem. 1. n. 114. Sanch. l. 10. de matr. D. 12. n. 22. Pax Jordan. l. 14. tit. 12. n. 145. Engl. hic n. 10. Pirh. n. 72. Wiest. n. 105. Ratio est, quia quod allegato impedimento dirimente, non fiat plena restitutio conjugis spoliati quoad thorum, sed prius de exceptione illa cognoscendum sit, id specialiter statutum est c. litteras 13. h. h. tit. propter periculum peccandi, quod incurreret conjux sciens impedimentum, & reddens debitum. At in casu objecti adulterij periculum istud abest. Ergo &c.

Neque obstat l. dolo 2. ff. de dol. mal. § met. excepti. quod dolo agere videatur, qui petit, quod mox redditurus est; quia Regula hæc solum procedit de agentibus Interdicto adipiscendæ, non verò recuperandæ, & de spolio, ut bene notat P. Wiest. hic n. 105. 66

Dub. 5. an marito restitui debeat uxor, quæ ab eodem propria autoritate diverit, & eidem ipsam repetenti objicit Votum perpetuæ continentia multo consensu editum, & sic factam renuntiationem Juris exigendi debitum conjugale, atque ad hoc probandum in continenti se offert? Vivian. in c. dudum 20. de convers. conjug. Barb. ibid. n. 1. & alij putant eo casu mulierem, si à viro divertens religionem ingressa sit, non restituendam: quod putant decisum c. dudum cit. & rationem dant, quia agitur de periculo peccati, seu Violationis Voti, cui exponeretur, si restitueretur viro.

Sed melius adhibetur distinctio; nam ad communem thorum restitui nequit statim, quod probat allata ratio: potest autem, & debet restitui ad cohabitationem, & obsequia conjugalia; quia per emissionem Voti mutuo consensu factam se Jure hæc exigendi neuter conjux privavit, nec propterea, quod Votum hujusmodi fecerit, sine consensu alterius conjugis Religionem licite potest ingredi, P. Wiest. hic n. 102. § 103. & apud hunc Innoc. Turrecr. Sanch.

Quæritur 2. quomodo restitutio sit 67 faciendâ in causis Beneficialibus? Certum est 1. non restituendum spoliatum, si eidem objectus sit defectus notorius proprietatis, c. g. quod illud obtinuerit ab eo, qui non habet potestatem instituendi; vel quod sit Laicus, & possessionis incapax; quod hæreticus, ac propterea Beneficij proprietate, & possessione privatus &c. Abb. in c. 5. h. tit. n. 28. Covar. pract. quest. c. 23. n. 4. Menoch. recup. rem. 15. à n. 433. Flam. de refug. l. 13. q. 5. à n. 123. Wiest. hic n. 118. Ratio est,

est, quia restitutione aperte inducitur vitiosus ingressus in Beneficium contra Reg. 1. in 6.

Certum est 2. non esse restituendum, si adversus spoliatum sit magna praesumptio, quod sine titulo, aut cum titulo vitioso Ecclesiasticum Beneficium obtinuerit, ut ob allatam rationem cum communi docent Berojus in c. 5. h. tit. n. 87. Selva de benef. p. 2. q. 5. Menoch. l. cit. 466. Barbof. in c. 5. cit. n. 5. Pirh. hic n. 41. Schamb. n. 17. Wiest. n. 111. Unde hic, antequam restituatur, titulum restitutionis suae exhibere, & justificare debet.

68 Dub. 1. est, an restitui debeat spoliatus aut exhibitionem tituli, si adversus illum non sit ejusmodi praesumptio vitiosi ingressus in Beneficium? Negant non pauci, & magni nominis DD. & confirmari videtur ex praxi, seu Stylo Curiae Romanae, ubi ab ejusmodi spoliatis exigitur exhibitio tituli, quo possessio Beneficij vel justificetur, vel coloretur. Accedit ratio, quia Beneficium non potest obtineri licite sine Canonica institutione, ut habet Reg. Beneficium 1. de R. 7. in 6. ergo si quis possideat Beneficium sine illa, illud injuste occupasse censetur: conf. ut iuste se possidere ostendat, docere debet de titulo, & Canonica institutione.

Sed his non obstantibus, dicendum, spectato Jure communi, & ratione, spoliatum eo casu statim restituendum, etsi institutionis suae titulum non justificaverit, vel coloraverit. Ita cum communi Abb. in c. 5. h. tit. n. 23. Laym. ibid. n. 2. Barb. n. 1. Pirh. n. 21. Schambog. n. 8. Wiest. n. 113. & colligitur aperte ex c. 5. cit. ubi indistincte dicitur prius agendum de violenta ejectione, quam de Canonica institutione, nihilque additur de justificando titulo possessionis. Ratio est,

quia Clericus potest habere possessionem Beneficij sine titulo quandoque justam, quandoque injustam. Ergo cum Clericus sit capax Beneficij, & non debeat carere omni beneficio in dubio praesumendum est illum iuste possidere Beneficium, quod obtinet, adeoque non est necessarium probare titulum possessionis. Conf. quia, ut n. 3. supra dixi, etiam praedo restituendus est, qui nullum iustum titulum possidendi habet. Igitur multo magis is, de cujus possessione constat, licet non constet de titulo.

69 Excipitur, si Beneficium sit reservatum Papae; nam hoc spoliatus, ut restitui possit, debet justificare titulum, ut pluribus cit. notat Menoch. n. 444. Ratio est, quia reservatio non titulum tantum, sed ipsam quoque possessionem inficit, ut in eum, qui ab alio, quam Papa collatum accepit, nec proprietas, nec possessio, sed nuda solum detentio transferatur, propter Decretum irritans annexum, ut colligitur ex c. si eo tempore 45. de elect. in 6.

Ad rationem dubitandi Neg. Conf.

quamvis enim Beneficium sine institutione Canonica obtineri nequeat quoad proprietatem, potest tamen absque illa obtineri ejusdem possessio, & si haec per triennium pacifice continetur, acquiri tandem ejus proprietatem via praescriptionis, ut probabiliter docet Less. l. 2. de Just. c. 6. n. 35. Sanch. l. 7. mor. n. 88. & seqq. Pirh. hic n. 41. & alij apud hos cit.

Dub. 2. an restituendus sit spoliatus, qui renuntiavit Beneficio, quo spoliatus est? 70 n. distinguendum, an renuntiatio facta sit ante vel post spoliationem. Si ante spoliationem, renuntiavit liberè, & conf. perdit dominium, & possessionem: ac propterea agere possessorio non amplius poterit, modo de voluntate renuntiantis, & valore renuntiationis clarè constet; nam si controvertetur, vel litigaretur de nullitate actus, renuntians interim ad suam possessionem restituendus esset, quamdiu lis pendet super valore renuntiationis, ut teste Jordano l. 14. tit. 12. n. 187. decidit Rota decis. 423. n. 1. & 2. p. 1. noviss.

Si vero post spoliationem primùm renuntiatio facta est, restitui prius spoliatus debet, & deinde primùm testes super voluntaria renuntiatione examinari, ut clarè constat ex c. sollicitè 2. h. tit. ubi additur ratio; quia non est verisimile, quod spontè juri suo renuntiaverit, qui renuntiavit spoliatus. Procceditque hoc 1. etiam si renuntiatio facta sit cum juramento, ut colligitur ex c. cit. ibi de Juramento: & ratio est, quia tale juramentum censetur vi, metu, & dolo praestitum, vel extortum, cum sequatur naturam actus, super quo interponitur l. fin. C. de non numer. pecur. Proccedit 2. etiam si resignatio post spoliationem facta sit non in favorem ejus, à quo spoliatus est, sed alicujus tertij, ut bene monet Pirh. n. 52. & ratio est, quia licet resignans cesserit jus dominij, seu proprietatis, non tamen actionem spoliij, quae post resignationem, etiam spontaneam, adhuc spoliato competit, & juxta stylum Rotae nunquam censetur cessa, nisi id exprimitur.

Haec tamen Assertio non ita est universalis, ut non aliquas simul Exceptiones admittat; nam plures dantur casus, quibus renuntiatio post spoliationem facta impedit restitutionem, ut videre est apud Abb. in c. accepta 3. h. tit. n. 9. & seqq. Menoch. recuper. rem. 1. à n. 272. Pax Jordan. tit. 12. cit. n. 191. Barbof. in c. 2. h. tit. n. 4. & seqq. Pirh. hic à n. 50. Wiest. à n. 125. Et 1. quidem, si renuntiatio Beneficij fiat coram Judice competente; quia legitima auctoritas Judicis omnem metum, & violentiae suspicionem tollit. 2. Si certò constet spoliatum spontè, absque vi, & metu renuntiassè Beneficio; quia tunc praesumptio non libera renuntiationis cessat. 3. Si quis, antequam spoliaretur, constituit Procu-

ratores ad renuntiandum Beneficium ; quia renuntiatio ab hoc facta retrotrahitur ad tempus mandati , & conf. præsumitur voluntariè facta. 4. Siquis post longum tempus à spoliatione facta Beneficium resignat , nihil conquerendo de spoliatione ; quia cum nemo præsumatur velle jactare rem suam , utique conquereretur , si fuisset metu inductus ad resignandum. 5. Si spoliatus post spoliationem paciscatur cum spoliatore , se non acturum Judicio Possessorio Unde vi contra illum , ut restituatur ; quia tale pactum , si rem familiarem duntaxat , non publicam causam spectet , honestum est , conf. obligatorium. 6. Et multo magis si hujusmodi renuntiatio , aut promissio sit firmata Juramento spontè edito de non turbando , vel molestando spoliatore ; quia regulariter loquendo nemo tenetur prosequi jus suum.

72. Queritur 3. quid dicendum in alijs causis Spiritualibus , videlicet Jure decimandi , eligendi &c. an ibi requiratur titulus , an vero titulo non ostenso , restitui spoliatus debeat ? Rationem dubitandi facit c. cum Ecclesia 3. de caus. possess. & propr. ubi decernitur , ut Clerici Ecclesiæ Conventualis , seu Collegiatae , spoliati à Canonicis Cathedralis Ecclesiæ Jure eligendi Episcopum , restituantur in possessionem , etiamsi nullum allegaverint , & probaverint titulum , & eisdem resistat Jus commune. Confirm. arg. c. licet 28. de præb. in 6. ubi habens duas Ecclesias Parochiales , si priore per Episcopum spoliatur , statim restituatur debet , etiamsi non ostendat titulum , aut dispensationem , vi cuius plures Ecclesias Parochiales simul retinere possit , & licet jus commune resistat spoliato , & assistat Episcopo spoliati , ad quem de Jure pertinet collatio Ecclesiarum vacantium.

Sed respondendum , in his causis , si Jus commune resistat spoliato , & assistat spoliatori , non esse restituendum spoliatum , nisi prius ostenderit titulum , vel saltem præsumptionem tituli. Sumitur ex c. fin. h. tit. in 6. ubi additur ratio ; quia eas (intellige , Decimas) occupasse injustè verisimiliter præsumuntur , cum proveniant ex prædijs intra alienam Parochiam constitutis , sitque manifestum , nisi aliud ostendatur , eas de Jure communi ad eandem Ecclesiam pertinere : quæ ratio , cum

generalis sit , afficit etiam agentes super spolio aliarum rerum , & Junium spiritualium , imò etiam non spiritualium.

Dixi autem , si Jus commune resistat spoliato , & assistat spoliatori. Aliud dicendum , si spoliatus super re spoliata fundatam in Jure communi intentionem habeat , uti habet Parochus super Jure decimandi quoad fundos suæ Parochiæ ; hic enim ante omnem aliam contentionem , & cognitionem restitui debet. P. Wiest. hic n. 132. Ad didi , vel saltem præsumptionem tituli : talis erit , si spoliatus longo tempore in pacifica hujusmodi Juris possessione fuerit , ut colligitur ex c. fin. cit. ubi à Canonicis Ecclesiæ S. Nicolai , qui à Parocho Decimis spoliati erant , tituli probatio solum ideo petita est , quòd afferuerint illas à se possessas aliquamdiu , hoc est , aliquantulo , non longissimo , aut etiam longo multorum , sed paucorum duntaxat annorum brevi tempore , & propter hujusmodi brevis temporis possessionem illas injustè occupatas verisimiliter præsumatur. Atqui præsumptio ista injustæ occupationis jam tollitur , vel saltem infirmatur per probationem possessionis longo tempore continuatae. Ergo tali casu spoliatus à Parocho etiam contra hunc restituendus est ante omnia.

Excipiuntur Laici spoliati decimis à 74 se possessis ; nam hi , ut restituatur ante omnia debeant , justificare perceptionem illarum debent , exhibito titulo , vel istius præsumptionem inducente tanto tempore , cuius initium hominum memoriam excedit , ut notant Abb. in c. 5. h. tit. n. 24. & alij DD. communiter : & ratio est , quia Laicis non tantum resistit Jus commune , sed incapaces etiam Juris decimandi reddidit.

Ad rationem dubitandi dico , in eo casu Clericos Conventualis Ecclesiæ fuisse in longa , & diuturna possessione Juris eligendi ; nam ut habetur c. cit. ad tres electiones Episcoporum admitti fuerunt , non contradicentibus Canonicis Cathedralis Ecclesiæ. Ad Conf. in textu c. licet cit. solum dicitur , quòd possessor duarum Ecclesiarum , vel Beneficiorum incompatibilium non sit spoliandus , nisi vocetur , & audiatur , ex ratione , quia forsitan ipsi potest jus retinendi competere : ex quo non sequitur eum restituendum , si spoliatus sit.